

20. Odpoveď ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky J. Richtera na interpeláciu podpredsedníčky Národnej rady Slovenskej republiky E. Jurinovej podanú 28. mája 2014 vo veci prehodnotenia priznania invalidného dôchodku Sociálnou poisťovňou

Ján Richter

minister práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

SEKRETARIAT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 30-06-2014		
Číslo spisu: PREDS-628/2014		
Listy: 11-	Prilohy: 11/4	
RZ	ZH	LU

Bratislava 23. júna 2014
Číslo: 4301/2014-M_OPVA-23948

Vážená pani podpredsedníčka,

v interpelácii z 28. mája 2014 ste sa na mňa obrátili s otázkami ohľadom rozhodovania Sociálnej poisťovne vo veci priznania a vyplácania invalidného dôchodku pánovi Ing. Petrovi Pekarčíkovi (ďalej len „menovaný“). V tejto súvislosti si Vám dovoľujem predložiť nasledovnú odpoveď.

Na základe predbežného posúdenia podkladových materiálov môžem konštatovať, že predmetom sporu v konkrétnom konaní je skutočnosť, či zdravotný stav menovaného v období od 11. mája 2004 do 7. apríla 2010 zodpovedal invalidite alebo čiastočnej invalidite.

Krajský súd v Košiciach v rozsudku č. 2Sd/15/2008 z 23. októbra 2012 rozhodnutia vydané Sociálnou poisťovňou v uvádzanej záležitosti zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie s tým, že Sociálna poisťovňa je viazaná právnym názorom súdu a je povinná zaoberať sa námietkami menovaného týkajúcimi sa výpočtu sumy invalidného dôchodku. Predmetný rozsudok Krajského súdu v Košiciach neukladá Sociálnej poisťovni priznať menovanému invalidný dôchodok od odňatia do 7. apríla 2010. Krajský súd konštatuje, že vzhľadom na závery rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z roku 2006 a tiež za účelom objektívneho zistenia rozsahu zdravotného poškodenia menovaného v období od 11. mája 2004 do 7. apríla 2010 vykonal znalecké dokazovanie znalcom z odboru ortopédie. Krajský súd jednoznačne neuvádza, že nedošlo k zlepšeniu zdravotného stavu menovaného. Sociálnej poisťovni vytýka, že posudkoví lekári sociálneho poistenia pri posudzovaní zdravotného stavu menovaného nevzali do úvahy už v čase posudzovania z lekárskeho nálezov známe nové ochorenia, nebrali do úvahy všetky okolnosti, keďže v posudku hodnotili predovšetkým základné ochorenie. Z týchto dôvodov súd zrušil rozhodnutia Sociálnej poisťovne a vec vrátil na ďalšie konanie.

Sociálna poisťovňa, rešpektujúc rozhodnutie súdu, preto v ďalšom konaní doplnila dokazovanie a na základe takto doplneného dokazovania opätovne rozhodla o nároku na invalidný dôchodok.

Posudkoví lekári Sociálnej poisťovne vzhľadom na výsledný funkčný stav po operácii menovaného, predchádzajúci výkon zárobkovej činnosti, dosiahnuté vzdelanie, skúsenosti a schopnosti, sa nestotožnili so záverom súdneho znalca. Sociálna poisťovňa preto požiadala znalca z odvetvia ortopédie o vypracovanie nového znaleckého posudku. Znalec mal odpovedať na otázku, či došlo po implantácii endoprotézy oboch bedrových kĺbov v období od 11. mája 2004 do 7. apríla 2010 k zlepšeniu funkcie bedrových kĺbov, ktoré by umožnilo menovanému vykonávať administratívne práce primerané vysokoškolskému vzdelaniu, prípadne s akými obmedzeniami.

Podľa znalca implantáciou oboch bedrových kĺbov došlo k podstatnému ústupu bolesti bedrových kĺbov a k zlepšeniu ich hybnosti. Vzhľadom na ústup bolesti sa ich funkcia podstatne zlepšila, lebo ich pohyb prestal spôsobovať bolesti. Mohol vykonávať administratívne práce za predpokladu, že mu bolo umožnené meniť polohu pri sedení, striedať chôdzu – sed, nenosiť bremená ťažšie ako 5 kg, nerobiť drepy a hlboké predklony. Znalec jednoznačne potvrdil, že pre ochorenie bedrových kĺbov mohol menovaný v uvedenom období vykonávať administratívne práce a nekonštatoval, že pridružené ochorenia by ho pri tejto práci výrazne obmedzovali. Z doložených odborných lekárskeho nálezov tiež nevyplývalo, že by niektoré pridružené ochorenia podmieňovali uznanie invalidity podľa zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov. Všetky pridružené ochorenia podmieňovali v čase zhoršenia zdravotného stavu prechodné uznanie dočasnej pracovnej neschopnosti.

Lekárska posudková činnosť na účely dôchodkového poistenia patrí do výlučnej pôsobnosti posudkového lekára sociálneho poistenia pobočky a ústredia Sociálnej poisťovne. Posudkový lekár posudzuje na tieto účely nie len zdravotný stav, ale aj schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť a pracovnú schopnosť poistenca.

Na základe znaleckého posudku zo 4. júna 2013 bol zdravotný stav v rámci realizácie rozsudku súdu prehodnotený 4. septembra 2013 dvomi posudkovými lekármi miestne nepríslušných pobočiek Sociálnej poisťovne. Podľa posudkového záveru bol menovaný uznaný od 11. mája 2004 čiastočne invalidným a od 8. apríla 2010 invalidným podľa zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov a tiež invalidným podľa zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov s mierou poklesu vykonávať zárobkovú činnosť určenú na 75 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Dôvodom uznania invalidity s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenou na 75 % boli nové odborné lekárske vyšetrenia menovaného. Posúdenie zdravotného stavu zodpovedalo diagnostickým záverom odborných lekárskeho vyšetrení a bolo vykonané v súlade s posudkovými kritériami odôvodňujúcimi uznanie invalidity.

Aj z judikátu 10So/35/2012 vyplýva, že súd nemôže sám posudzovať odborné otázky medicínskeho charakteru, ktoré sú podkladom pre stanovenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pre účely invalidity, a preto musí rovnako ako Sociálna poisťovňa vychádzať z lekárskeho posudkov, kde posudzuje presvedčivosť ich záverov s prihliadnutím na všetky okolnosti najmä aj s prihliadnutím na námietky žiadateľa o invalidný dôchodok.

Taktiež z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. septembra 2003, sp. zn. 1 So 109/03 vyplýva, že posudok posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne má v konaní o priznanie alebo odňatie dávky, podmienenej dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom, rovnakú právnu hodnotu ako znalecký posudok vypracovaný súdnym znalcom. Žiadnym z týchto dôkazných prostriedkov nie je súd viazaný a posudzuje ich podľa svojej úvahy jednotlivo, ale tiež v ich vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi.

Na základe záverov posúdenia zo 4. septembra 2013 bol invalidný dôchodok odňatý od 24. januára 2008 rozhodnutím č. I. z 28. októbra 2013 a rozhodnutím č. II. z 28. októbra 2013 bol priznaný čiastočný invalidný dôchodok od 24. januára 2008. Priznaním invalidného dôchodku podľa § 70 ods. 1, § 80 a § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov od 16. septembra 2010 súčasne podľa § 263a ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 529/2006 Z. z. zaniká od 16. septembra 2010 nárok na doteraz vyplácaný invalidný dôchodok, na ktorý vznikol nárok od 16. septembra 2010 (rozhodnutie č. III z 28. októbra 2013). Suma priznaného invalidného dôchodku bola určená v súlade s § 73 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 600/2003 Z. z. a § 263a ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 529/2006 Z. z.

Predmetné rozhodnutia nie sú vzhľadom na podaný opravný prostriedok menovaným právoplatné. V konaní o opravnom prostriedku bol zdravotný stav posúdený 30. januára 2014 posudkovým lekárom sociálneho poistenia pobočky Sociálnej poisťovne, Spišská Nová Ves a 19. februára 2014 posudkovým lekárom ústredia Sociálnej poisťovne so záverom, že je od 11. mája 2004 do 7. apríla 2010 čiastočne invalidným o od 8. apríla 2010 je invalidným s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenou na 75 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Podľa Čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) nie je nadriadeným orgánom Sociálnej poisťovne, ktorá je verejnoprávnou inštitúciou.

Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie Sociálnej poisťovne nemôže byť menené zásahom ministerstva, ktoré nie je účastníkom konania vo veciach sociálneho poistenia a nemá zákonnú kompetenciu vystupovať ako tretí, odvolací stupeň pri výkone štátnej správy v oblasti posudzovania rozhodnutí vydaných v dávkových a nedávkových veciach sociálneho poistenia.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 84/2014 Z. z. (ďalej len „zákon o ochrane osobných údajov“), osobnými údajmi sú údaje týkajúce sa určenej alebo určiteľnej fyzickej osoby, pričom takou osobou je osoba, ktorú možno určiť priamo alebo nepriamo, najmä na základe všeobecne použiteľného identifikátora alebo na základe jednej či viacerých charakteristík alebo znakov ktoré tvoria jej fyzickú, fyziologickú, psychickú, mentálnu, ekonomickú, kultúrnu alebo sociálnu identitu.

Podľa § 11 ods. 1 a 2 zákona o ochrane osobných údajov, ak sa na spracúvanie osobných údajov neuplatňuje § 10, prevádzkovateľ je oprávnený spracúvať osobné údaje len so súhlasom dotknutej osoby. Ak prevádzkovateľ spracúva osobné údaje podľa odseku 1 a vzniknú pochybnosti o udelení súhlasu dotknutej osoby, prevádzkovateľ je povinný úradu hodnoverne preukázať, že mu dotknutá osoba súhlas poskytla.

Podľa § 13 ods. 1 zákona o ochrane osobných údajov, spracúvať osobné údaje, ktoré odhaľujú rasový alebo etnický pôvod, politické názory, náboženskú vieru alebo svetonázor, členstvo v politických stranách alebo politických hnutiach, členstvo v odborových organizáciách a údaje týkajúce sa zdravia, alebo pohlavného života, sa zakazuje.

Vzhľadom na limitujúce faktory vyplývajúce zo zákona o ochrane osobných údajov zastávam názor, že nie je možné verejne publikovať (webová stránka NR SR – interpelácie) ďalšie údaje týkajúce sa zdravia menovaného, v súvislosti s priznaním a vyplácaním invalidného dôchodku, uvádzané v príslušných podkladoch administratívneho spisu Sociálnej poisťovne.

Rozhodnutia Sociálnej poisťovne v danom prípade nie sú právoplatné vzhľadom na skutočnosť, že menovaný proti nim podal ďalší opravný prostriedok. Krajský súd v Košiciach vo veci k dnešnému dňu nerozhodol.

Vážená pani podpredsedníčka,

podľa Čl. 80 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a § 129 zákona č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov poslanec môže interpelovať vládu, člena vlády alebo vedúceho iného ústredného orgánu štátnej správy vo veciach ich pôsobnosti. V tejto súvislosti dávam do pozornosti otázku, či je účelné a náležité riešiť individuálne a konkrétne práva poistencov, ktoré sú zákonne riešené v konaní podľa osobitných zákonov, interpeláciou poslanca a vytvárať tak precedens, ktorý môže prejudikovať rozhodovanie nezávislej súdnej moci.

S pozdravom

Vážená pani
Erika Jurinová
podpredsedníčka
Národnej rady
Slovenskej republiky
Bratislava

